

Hőseink hagyatéka

Bodrog Beáta

A hazáért komoly áldozatot vállalni tudó hősök tiszteletére helyezte el az emlékezés virágait május utolsó vasárnapján a Városszépítő és Honismereti Egyesület és elnöke, Falusi Ferenc, az Érd-Óváros Szent Mihály Alapítvány és elnöke, Ábel András, valamint Érd önkormányzata, T. Mészáros András polgármester és Segesdi János alpolgármester, illetve a Német Nemzetiségi Önkormányzat a hagyományt követve a Fő utcai I. világháborús emlékműnél.

A Szabó András szavalta verseket, Apáthy József tárogatójátékát, a Rozmaring kórus katonadalait az a Lukács Zoltán bácsi is meghallgatta, akinek a világháborút végigharcoló édesapja jegyzőként segítette a hősök előtt tisztelgő emlékmű létrejöttét. Ugyanis 1925-ben a mai Fő utcai óvoda helyén állt a község háza – azért ide került az I. világháborús emlékmű. Fejet hajtott a szanaszét repülő „gyilkos ólomfecskék” polgári és katonai áldozatai előtt az 1956-os Magyar Nemzetország is, amely az 1848-as megalakulása óta a rendszerváltás

után minden nemzeti ünnepen részt vesz, köztük Vitéz Lovag Tóth Tamás nemzetőr ezredes, Vitéz Lovag Andrassy Gyula bácsi nemzetőr alezredes, Vitéz Lovag Varga Ferenc Gábor, az érdi alegység parancsnoka és Matolcsi András.

– 2001 óta emlékezünk május utolsó vasárnapján az elmúlt ezer esztendő hőseire, akik a tatárok, törökök, Habsburgok, kommunisták ellen harcoltak – hangsúlyozta T. Mészáros András polgármester köszöntő beszédében. – Olyanok mindig akadtak, akik a „kicsik vagyunk a nagyok ellen”-t hangoztatták, a „halkabban”-t, az „óvatosabban”-t, vagy éppen a feltétlen odaadást az erősebb irányába, olyanok, akik gyávák, sőt idióták és tévúton járnak egy egész ország szemében. De velük szemben egész idő alatt lehetett számítani azokra, akik a hazát látták a földben, a termésben, és tudták, hogy „a haza minden előtt”, s azt, hogy itt élni, s halni kell. S az ezért folyó harc a magyarság lelkében él, és ez sokkal örömtelibb, mint ahogy ezt sugallják – fejezte be megemlékezését a polgármester. Báró Abele Ferenc vezérkari őrnagy 1915-ös javaslata a hősök

Fotó: Hancsovski János

napjának megünneplésére Tisza István előterjesztésében lett törvénné 1917-ben: emeljen minden település emlékműveket a vitézül harcolóknak. Ezt egy újabbal egészítették ki 1924-ben, illetve '42-ben: május utolsó napján emlékezzenek meg minden településen

kell, és keresni a tettek miérettjeit, átérzeni a történelem szereplőinek helyzetét.

Miért vállalta az érdi Szopkó József a 6. isonzói csatában önként, nem parancsra, hogy utolsó napján hagyja el a görzi hídfőállást a hidrobontás előtt? Miért kockáztatta az

életét az érdi Antunovics Mátyás 1918-ban, amikor átúsztatta a csónakokat elsodró Piavét, hogy felderítse az ellenség állásait? Mert hittek, hogy a hazáért ezt meg kell tenniük. Volt kötelességtudatuk. Ők nem a könnyebb utat választották.

Hogyan tudta feldolgozni a székesfehérvári Kepe Viktor azt, hogy érzése szerint meg fog halni a másnapi csatában a Monte San Michele hegyen. Elbúcsúzott levélben a szüleitől, és biztosította őket szeretetéről – három nap múlva ment is a gyásztávirat. Úgy, hogy hitt a gondviselésben, hitt abban, amit véghez kell vinnie. Mert hit nélkül élni nem lehet.

Miért nem lóttak az olaszok 1916 karácsonyán a magyarok feldisztette fenyőfára és a körülötte lévőkre? Emberségből. Mi ma megtennénk, hogy nem támadunk a másokra, amikor ők pihen? Ők ugyanis elszámoltak a lelkiismeretükkel. Aki nem volt bátor hazafi, azt anyámasszony katonájának gúnyolták.

Miért jött haza az amerikai fogságból önként a népbírói ítéletre a harmincéves vezérkari tiszt, Jányi Gusztáv; a Don-kanyari pusztulás vezére, noha tudta, halált szabnak ki rá? Mert noha hibázott, de vállalta a tetteit, és annak következményeit.

Mindezeket újra és újra meg kell(ene) tanulnunk a hősektől.

Másfél év múlva elkészül a jövő iskolája

Bálint Edit

A többiekhez képest egy teljes hónappal korábban, május 16-án zárták a tanévet az érdi Gárdonyi Géza Általános iskola tanulói, hogy a következő héten már munkagépek és építőipari dolgozók vegyék át a gyermekek és pedagógusok helyét. A búcsú és a kezdet ünnepe volt tehát ez a nap, mert a régi intézmény utolsó évzáróján került sor az XXI. századi iskola ünnepélyes alapkövetételére is. T. Mészáros András polgármester és Nagy Balázs, a VÁTI Kht. Regionális programokért felelős igazgatója együtt helyezték el a jövő iskolájának alapkövét.

Az iskola történetének fontos állomása ez a nap, de jelentős esemény az egész város számára is – mutatott rá ünnepi beszédében T. Mészáros András polgármester – hiszen egy új minőség jelenik meg az intézmény és egész Érd életében is: egy több évtizedre előremutató, a jövő iskolájának alapkövét helyezik ma el, és vele az Európai Unió is láthatóan beköltözik városunkba, mert segítségével egy olyan iskola építése kezdődhet el, amely megállná a helyét bárhol a világon. A polgármester hangsúlyozta: jövő iskolájának létrejöttéig azonban még rengeteg munkát el kell végezni, ami bizony sok kényel-

metlenséggel, zajjal és kellemetlenséggel jár majd, ezért a diákok, a pedagógusok és a szülők türelmét kérte. Megéri – tette hozzá – mert az építkezés zaját és porát felváltják majd a korszerű tantermek nyugodt feltételei és az új uszoda vízének csendes csobogása.

Az alapkövet Nagy Balázs VÁTI igazgató és T. Mészáros András polgármester helyezi el (fotó: Hancsovski János)

A Gárdonyi iskolában – a diákok nem kis öröme – az új tanév is picivel később, szeptember 15-én kezdődik majd, és akár az idén – a munkálatok befejezése érdekében – korábban lesz a tanévzáró, hogy várhatóan 2009 novemberében már teljes készütségben adják majd át a Tusculanum településrész vadonatúj iskoláját.

„Az emberek életéből csak az nő ki, aminek magját a múltban valahol elvették” – idézte a polgármester Szepes Máriát, majd hozzátette: hasonlóképpen gondolkodtak elődeink is, amikor ezt az iskolát összefogással, közadakozásból 1934-ben megépítették. Az akkor elvetett mag csírázik ki ma, hiszen ennek az oktatási intézménynek a felújítása egyszerre bővítést és korszerűsítést is jelent. Az alapköv elhelyezése pedig újabb bizonyosság, hogy 2008-ban is elvetettük az iskola jövőjének magvát.

adat, hiszen egy energiatakarékos, környezetbarát és minden uniós követelménynek megfelelő, versenyképes koncepciót kellett felmutatni azon a pályázaton, amelyre összesen 165 település adta be a jelentkezését. Érd kiválóan teljesített, hiszen a tizennégy pozitívan elbírált pályázat közül a harmadik volt a rangsorban.

Erdélyi János, az iskola igazgatója a tanévzáró alkalmából megköszönte a pedagógusok, a diákok és a szülők áldozatkész és kitartó munkáját, majd ismertette a kitűnő tanulmányi eredményt elért tanulók nevét. Kiváló tanulmányi eredményéért és példás magatartásáért az idén Tóth Alexandra és Ivkovity Béla, nyolcadikos tanulók vehették át a Gár-

donyi-díjat. A múltat és a jövőt értékelve, az igazgató úgy vélte, senki nem vette rossz néven, hogy az iskola építése miatt, az idén rövidebb lett a tanév, hiszen ezzel a felújítással a településrészt nagyon régi vágya teljesül. Érthető viszont, hogy a környéken élő szülőket, nagyszülőket szép és kedves emlékek kötik ehhez az ódon épülethez, ezért lehetővé tették számukra, hogy a tanévzárót követő hét elején még körüljárják, és búcsút vegyenek régi iskolájuktól, amely másfél éven belül gyökeresen átalakul, és Érd egyik legszebb, legkorszerűbb intézménye lesz. Ez várhatóan idevonzza azokat az Érdet élő tanulókat is, akiket eddig szüleik a környék más iskoláiba jártattak.

Korszerű iskola lesz tanuszodával

A Gárdonyi Géza Általános Iskola rekonstrukciójáról még az előző önkormányzat döntött. Erre a célra az Érd és Térsége Vízközmű privatizációjából származó, 450 millió forintot kívánták elkölteni. Az új városvezetés az intézmény korszerűsítésére és bővítésére uniós pályázatot nyújtott be, amelyen 250 millió forint támogatást nyert, ezért úgy határozott, hogy a 700 milliót kiegészíti a tanuszoda létesítésének 360 millió költséggel, és így egy valóban korszerű, minden igénynek megfelelő, XXI. századi iskolát épített a hét és fél évtizedet megért intézmény helyébe.

A teljes projekt összköltsége így csaknem egymilliárd forint. Ebből az iskola épületének rekonstrukciója és bővítése 570 millió forintba kerül, míg a mellette kialakított, kétmedencés tanuszoda építési költsége 360 millió forint. A tervek alapján egy 24 tantermes, megfelelő méretű közösségi, illetve rendezvényteremmel ellátott iskola van készülöben. Megújul a tornaterem és a sportpálya is, így az iskola minden tekintetben megfelel majd a minőségi oktatás követelményeinek. A kivitelezést az Exkluzív Bau Építőipari és Szolgáltató Kft. végzi, a műszaki ellenőrzési feladatokat a Volmer Kft. látja el. A győztes pályázatot – amely nélkül nem kezdődhetett volna el a felújítás – a Rekontír Kft. készítette. A projekt műszaki átadásának tervezett időpontja 2009 novemberre.